

В И Т Я Г
з протоколу № 5 засідання вченої ради
Державного вищого навчального закладу «Криворізький національний
університет» Міністерства освіти і науки України

м. Кривий Ріг

26 січня 2016 р.

Вчена рада затверджена 26.12.2011 р., наказ № 32 (зі змінами).

Присутні 63 члени вченої ради з 84.

СЛУХАЛИ: Про хід реалізації «Концепції національно-патріотичного виховання дітей та молоді» в університеті.

Доповідач: проректор з науково-педагогічної та навчально-виховної роботи Стрюк М.І. (додається доповідь).

УХВАЛИЛИ:

1. Надавати організаційну та матеріальну підтримку національно-патріотичним заходам органів студентського самоврядування університету. Спільно з органами студентського самоврядування розробити положення і проводити щорічно Форум українських патріотичних справ «Ми – українці!»

Відповідальні: проректор з науково-педагогічної та навчально-виховної роботи, заступники директорів інститутів з виховної роботи, голови студентських рад інститутів та загальноуніверситетських факультетів.

Термін: щорічно.

2. Підтримувати постійний зв'язок з військовими частинами та частинами Національної гвардії, що дислокуються у Кривому Розі. Спільно з військовими до Дня захисника України проводити тренувальний збір та університетські змагання з початкової військової підготовки.

Відповідальні: проректор з науково-педагогічної та навчально-виховної роботи, заступники директорів інститутів з виховної роботи, голови студентських рад інститутів та загальноуніверситетських факультетів.

Термін: щорічно.

3. Підготувати науково-допоміжний бібліографічний покажчик «Національно-патріотичне виховання студентської молоді». Створити і постійно оновлювати виставку наукових праць та художніх творів національно-патріотичної тематики.

Відповідальні: наукова бібліотека.

Термін: вересень 2016 р.

4. Організувати лекторій для студентів «Видатні українці у боротьбі за незалежну Україну».

Відповідальні: завідувачі кафедр історії та соціально-гуманітарних дисциплін.

Термін: протягом навчального року.

Рішення прийнято одногосно.

Голова вченої ради

підпис

В.С. Моркун

Секретар вченої ради

підпис

Т.І. Бушуєва

*До засідання вченої ради університету
26 січня 2016 р., протокол № 5
Доповідач: проректор з науково-
педагогічної та навчально-виховної
роботи Стрюк М.І.*

Доповідь
**«ПРО ХІД РЕАЛІЗАЦІЇ «КОНЦЕПЦІЇ НАЦІОНАЛЬНО-ПАТРІОТИЧНОГО
ВИХОВАННЯ ДІТЕЙ І МОЛОДІ»**

Серед виховних напрямів сьогодні найбільш актуальним є національно-патріотичне виховання як стрижневе, основоположне, що відповідає як нагальним вимогам і викликам сучасності, так і закладає підвалини для формування свідомості нинішніх і прийдешніх поколінь. А у педагогічному інституті національно-патріотичне виховання є не лише одним з головних напрямків виховної роботи, а й важливою складовою системи професійної підготовки майбутніх педагогів.

Кардинальні зміни, що сталися у нашому суспільстві, і насамперед у свідомості громадян, зокрема юного покоління, спонукали до переосмислення і оновлення багатьох підходів щодо національно-патріотичного виховання, що знайшло відображення у Концепції національно-патріотичного виховання дітей і молоді, затвердженій Наказом Міністерства освіти і науки України № 641 від 16 червня 2015 року. Цим же наказом було затверджено Заходи щодо реалізації Концепції національно-патріотичного виховання дітей і молоді та Методичні рекомендації щодо національно-патріотичного виховання у загальноосвітніх навчальних закладах.

Ці документи були опрацьовані на нарадах із заступниками деканів, на семінарах для кураторів навчальних груп і стали основою для планування виховної роботи зі студентами на 2015-2016 навчальний рік.

В результаті в університеті складається різноманітна за змістом та формами система національно-патріотичного виховання як у навчальному процесі, так і через позанавчальну діяльність.

Формуванню та підвищенню рівня національно-патріотичної свідомості студентів сприяє насамперед вивчення дисциплін соціально-гуманітарного спрямування, зокрема навчальних курсів з історії України, історії української культури, української мови та літератури, політології, соціології, історії української філософії, історії педагогіки та інших. Зміст цих дисциплін пронизаний ідеєю розвитку української державності як консолідуючого чинника розвитку українського суспільства та української політичної нації.

Від органів студентського самоврядування надходять також пропозиції щодо проведення для студентів лекторію на тему «Видатні українці у боротьбі за незалежну Україну».

Звичайно, кожен інший навчальний предмет має невичерпний виховний потенціал і свої можливості щодо патріотичного виховання. Так, через світову історію викладачі показують, як державність поновлювали інші народи; через зарубіжну літературу показують, як ці народи утверджували свою ідентичність; через дисципліни природничо-наукового циклу та фахові дисципліни розкривають здобутки українців у науці і техніці, якими слід пишатися тощо.

Варто було б узагальнити наявний кращий досвід, підготувавши на кожній кафедрі методичні рекомендації з національно-патріотичного виховання студентів у процесі вивчення дисциплін кафедри.

Важливим завданням національно-патріотичного виховання є формування мовленнєвої культури. В університеті значна увага приділяється створенню та підтриманню україномовного освітньо-культурного середовища. Неухильно виконуються вимоги мовного законодавства України. Традиційним стало у педагогічному інституті написання науково-педагогічними працівниками інституту диктанту з української мови.

В університеті систематично проводяться заходи з нагоди днів рідної мови, відзначаються Шевченківські дні, різноманітні заходи, присвячені ювілейним датам відомих діячів української культури. Так, уже розгорнулася підготовка до вшанування пам'яті Івана Франка, відзначення 150-річчя від дня народження Михайла Грушевського.

Виховний вплив, що здійснюється через навчальний процес, поєднується з участю студентів у різноманітних заходах, які проводяться у позанавчальний час. Так, щорічно в університеті проводяться урочисті заходи, присвячені Дню Соборності України, Дню Незалежності України, виховні заходи до Дня Свободи та Гідності, Дня пам'яті жертв голодомору в Україні, Дня українського козацтва, Дня захисника України.

До дня українського козацтва студенти університету взяли активну участь у міському конкурсі на кращий курінь громадської організації «Січ».

У педагогічному інституті було започатковано традицію проведення фестивалю городового козацтва.

У листопаді 2015 року в університеті проведено заходи до Дня Свободи та Гідності, в ході яких студенти вшанували сучасних героїв, переглянули та обговорили документальний фільм «Зима у вогні», присвячений подіям Революції Гідності, проводили круглі столи на тему «Європейський вибір України».

В університеті було проведено сесію Європейського молодіжного парламенту у співпраці з Міжнародною громадською організацією Європейський молодіжний парламент – Україна. Сьогодні ведеться підготовка до проведення всеукраїнського дебатного турніру.

Складовою частиною патріотичного виховання, а в часи воєнної загрози – пріоритетною, є військово-патріотичне виховання, зорієнтоване на формування у студентів готовності і здатності до захисту Вітчизни.

Необхідно поглиблювати зв'язки і взаємодію у військово-патріотичному вихованні студентів із частинами Збройних Сил України та Національної гвардії, з тим, щоб студенти знайомились із основними зразками озброєння і техніки Збройних сил України, оволодівали початковими навичками користування ними.

У цьому сенсі заняття з фізичного виховання та позанавчальні спортивно-масові заходи сприяють підвищенню фізичної загартованості студентів для підготовки до захисту Батьківщини.

Активно залучаються до патріотичного виховання студентів учасники бойових дій бійці АТО. На загальноуніверситетських факультетах відбулися яскраві зустрічі із учасниками АТО, представниками ГО «Батальйон «Козацька варта», військовослужбовцем військової розвідки, випускником ЕТФ, активним учасником Революції Гідності Князевим Миколою Анатолієвичем, «кіборгом»,

захисником Донецького аеропорту Мостипаном Олегом Володимировичем та іншими.

Протягом 2015 року в педагогічному інституті відбулися зустрічі студентів та викладачів з відомими українськими письменниками Ю.Андруховичем, О.Забужко, С.Жаданом, журналісткою С.Кошкіною, політологом Т.Березовцем, правозахисником, проректором Українського католицького університету М.Мариковичем та іншими діячами сучасної культури, мистецтва, науки, спорту, які виявляють активну громадянську і патріотичну позицію.

Студенти, відчуваючи глибоку вдячність воїнам-захисникам України, стали учасниками волонтерської самоорганізації, безкорисливої допомоги тим, хто її потребує. В університеті постійно проводяться різні благодійні акції з підтримки воїнів АТО. Наприклад, благодійний концерт –звіт творчих колективів педагогічного інституту, що мають звання «народний», I-й відкритий обласний конкурс естрадних співаків «Мелодія кохання» в рамках якого було проведено благодійну акцію «Армія небайдужих».

У березні-квітні 2015 року в університеті успішно пройшов традиційний фестиваль-конкурс студентської художньої творчості «Студентська весна – 2015», який проводився під гаслом «З Україною в серці».

На початку листопада в рамках заходів до Міжнародного Дня студента студентами були розроблені та реалізовані благодійні проекти «Небайдужі серця», спрямовані на підтримку українських воїнів.

Напередодні новорічних свят другий рік поспіль в педагогічному інституті проведено благодійну акцію «Подаруй солдату свято», в якій беруть участь студенти, викладачі, співробітники закладу. Подарункові набори та привітальні листівки для воїнів-учасників АТО були підготовлені в інших структурних підрозділах університету.

Окремої уваги заслуговує сучасна волонтерська діяльність викладачів і студентів економічного інституту, яка набула нового змісту завдяки співпраці з Координаційним центром допомоги учасникам АТО та їх сім'ям. Через конкретну, практичну діяльність Центр сприяє відновленню соціальних зв'язків, опануванню воїнами новими знаннями та навичками. Вони навчаються, отримують юридичну, психологічну та моральну підтримку.

Практика благодійних концертів має давню традицію у металургійному інституті.

Студенти та викладачі університету реалізували також соціально-громадянський проект «Країна здійснених мрій» для дітей та молоді з обмеженими можливостями та взяли активну участь в акції «Студенти – дітям». Багато з цих заходів висвітлювались засобами масової інформації міста, як, наприклад, благодійні ярмарки «Промінь надії» зі збору коштів для дитячого будинку, проведені студентами університету.

Звертається увага і на пізнання звичаїв, традицій українського народу та історії рідного краю, адже патріотизм передбачає системне і послідовне пізнання свого краю – малої батьківщини. Прилученню студентської молоді до культурної спадщини та історичного минулого українського народу сприяють фольклорні та етнографічні, краєзнавчі, археологічні навчальні практики, які проводяться на гуманітарних факультетах педагогічного інституту, діяльність університетського студентського загону організації «Дніпро-Пошук».

Студенти різних факультетів щорічно здійснюють екскурсії до міського краєзнавчого музею, Дніпропетровського історичного музею ім. Д.Яворницького, музеїв м.Києва, а також проводять поїздки до Львова, Івано-Франківська, Тернополя, Полтави, інших міст, на о.Хортиця, у Софіївський дендропарк, по місцям, пов'язаним з життям та творчістю Т.Шевченка у Черкаській області, де знайомляться з історичними та культурними пам'ятками. Традицією історичного факультету є посвята першокурсників в студенти-історики на Ляховій могилі – історичній пам'ятці нашого народу.

Студенти університету роблять свій внесок і в благоустрій та прикрашення міста, району. Вони взяли активну участь у створенні Скверу молодой сім'ї, закладенні скверу пам'яті Андрія Скрябіна (Кузьми).

Активну культурно-просвітницьку роботу щодо популяризації української мови і культури, вшанування пам'яті відомих українських діячів, відзначення державних свят та історичних подій проводить наукова бібліотека інституту, яка проводить власні виховні заходи, організовує тематичні виставки, зустрічі та ін. Є потреба в тому, щоб працівники бібліотеки на допомогу всім, хто проводить роботу з національно-патріотичного виховання підготували науково-допоміжний бібліографічний покажчик «Національно-патріотичне виховання студентської молоді», створили і постійно оновлювали виставку наукових праць та художніх творів національно-патріотичної тематики. До національно-патріотичного виховання студентів долучаються музеї університету. У планах керівництва економічного інституту відновлення роботи музею КЕІ. Центр соціального аналізу і вдосконалення навчально-виховного процесу здійснює моніторинг системи патріотичного виховання студентів за допомогою соціологічних опитувань, анкетування, психологічного тестування, а також розпочав роботу зі створення банку передового педагогічного досвіду з національно-патріотичного виховання. Саме завдяки накопиченому досвіду проходять змістовно і викликають інтерес у студентів заходи у рамках всеукраїнської акції «16 днів проти насилля», «Тиждень права».

Робота з національно-патріотичного виховання студентів знаходить своє відображення в ЗМІ міста, у електронній газеті університету та на сайті університету і інститутів.

У виховній роботі величезне значення має приклад, зразок. Гідним прикладом громадянина-патріота для вихованців має бути викладач: одухотворений любов'ю до рідної Батьківщини, добре знає правдиву історію свого народу, вільно володіє державною мовою, вболіває за сучасне і майбутнє України. Якщо ж із вуст педагога лунають сухі, безбарвні слова про патріотизм, студенти відчують фальш і байдужість педагога, і такі «виховні моменти» є мертвими і шкідливими. І вже зовсім неприпустимими є прояви відкритого і прихованого сепаратизму, антиукраїнські настрої для тих, хто взяв на себе відповідальність за виховання молодого покоління. Людина має право на свої погляди і переконання, може не сприймати окремих політиків і їхній політичний вибір, але повинна залишатися патріотом, тим більше в часи випробувань і загроз Батьківщині. У листах МОН України від 29.07.2014 № 1/9-382 «Про особливу відповідальність педагогічних та науково-педагогічних працівників» та від 24.06.2015 № 1/9-302 «Щодо протидії сепаратизму та антиукраїнській ідеології в системі освіти» наголошується, що участь педагогічних працівників в антидержавній, антиукраїнській діяльності тягне за собою правові наслідки,

визначені законодавством України. Так само неприпустимими є і діяння, які містять ознаки корупційного правопорушення. Вони перекреслюють будь-які виховні зусилля, зводять їх нанівець.

2016 рік – рік 25-річчя проголошення Акту Незалежності України. Відповідно до Указу Президента уся подальша робота з національно-патріотичного виховання має бути зосереджена на підготовці до цієї дати та гідному її відзначенню. Для організації цієї роботи необхідно разом із органами студентського самоврядування розробити і здійснити конкретні заходи.

Студентські ради різних рівнів в університеті зарекомендували себе як активні, ініціативні органи студентського самоврядування, яким необхідно лише надавати організаційну та матеріальну підтримку у проведенні національно-патріотичних заходів та узагальненні зробленого, наданні цій роботі більшої системності та цілеспрямованості. Тому є пропозиція спільно з органами студентського самоврядування розробити положення і щорічно проводити Форум українських патріотичних справ «Ми – українці!» в рамках відзначення Дня Незалежності України.